

Stručni rad

ČITANJE UZ POMOĆ TERAPIJSKOG PSA

Martina Curk

Osnovna škola Kozara Nova Gorica

Sažetak

Čitanje utječe na cjelokupni razvoj djeteta i njegov uspjeh u školi i životu općenito, jer jača pozornost i koncentraciju te širi vidike. Zahvaljujući primjeni različitih metoda, proces čitanja može se obogatiti i učiniti zabavnijim za dijete. Jedna od tih metoda je čitanje uz pomoć terapijskog psa. U inozemstvu se ovaj oblik pomoći često koristi za djecu koja imaju problema pri početnom učenju čitanja, ali i kasnije, kada se od njih očekuje da su vještinu već savladala. Čitanje uz pomoć terapijskog psa značajno pridonosi poticanju pozitivne unutarnje motivacije i pozitivnog stava prema čitanju. U članku je prikazan primjer učenika trećeg razreda (trećaša) kod kojeg su bile uočene poteškoće u čitanju. Provedeno je deset susreta tijekom kojih je dječak čitao uz terapijskog psa. Prilikom čitanja dječaka uočeni su porast motivacije i poboljšanje sposobnosti čitanja. Imao je manji otpor prema čitanju i čitao je tečno.

Ključne riječi: terapijski pas, čitanje, motivacija za čitanje, razvijanje čitateljskih sposobnosti

1. Uvod

U današnjem, suvremenom svijetu, čitanje omogućuje opstanak pojedinca. S obzirom na to da smo sa svih strana okruženi pisanim porukama, ovaj proces jedan je od najvažnijih uvjeta za postizanje uspjeha djeteta u školi i uopće u njegovom životu. Upravo početni uspjeh u čitanju uvelike pridonosi načinu na koji će dijete reagirati u budućnosti, otkrivajući hoće li dijete rado posegnuti za knjigom, kako iz vlastitog zadovoljstva, tako i u cilju učenja. Važno je spoznati da dobro usvojene vještine čitanja nisu važne samo za ostvarivanje uspjeha u području učenja jezika, već i za učenje u sklopu ostalih školskih predmeta, a utječu i na cjelokupno zadovoljstvo djeteta u školi i kasnijem životu. Poteškoće u čitanju mogu imati veliki utjecaj na kratkoročni i dugoročni emocionalni razvoj djeteta i njegova iskustva učenja. Čitanje u društvu terapijskog psa tako predstavlja novi način čitanja za djecu, zahvaljujući kojem im možemo približiti radost čitanja i povećati njihovu motivaciju za čitanje. O načinu provedbe ovisi kako ćemo to postići odnosno približiti djeci ovaj proces, jer je potreban temeljit plan provedbe čitanja i planiranja aktivnosti. Pri svemu tome, moramo biti vrlo pažljivi i oprezni kada je riječ o sigurnosti djeteta u društvu psa te brizi o njemu i njegovoj dobrobiti.

2. Program R.E.A.D. – pristup učenju čitanja uz pomoć terapijskog psa

Program R.E.A.D predstavlja originalan pristup učenju čitanja. Namijenjen je djeci koja imaju poteškoća u čitanju, bilo da se radi o nepismenosti ili njihovoj averziji prema čitanju. Svrha programa je da uz pomoć terapijskog psa djeca unaprijede svoje vještine čitanja i komunikacijske sposobnosti te steknu pozitivan stav prema čitanju i knjigama. Opisani program zove se Reading Education Assistance Dogs i razvijen je u SAD-u 1999. godine. Proširio se diljem svijeta, a provodi se i u Sloveniji. Program mora biti pažljivo planiran, tako da uključuje suradnju između pedagoga, terapijskih pasa i njihovih vodiča, škola, knjižnica i obitelji. Može se provoditi u knjižnici ili školi. Čitanje se odvija individualno, u mirnom kutku. Dijete provodi sa psom pola sata. Prve minute posvećene su međusobnom upoznavanju i opuštanju, zatim slijedi čitanje psu, a zadnji dio susreta posvećen je igri i davanju poslastica. Naime, neka djeca ne vole čitati naglas. Često se događa da djeca ne vole i ne žele eksponiranje, boje se ismijavanja i nemilosrdnih komentara od strane vršnjaka. Sa psom je drugačije. Pas ne osuđuje, ne komentira i ne kritizira. Strpljiv je slušatelj. Upravo zbog toga dijete osjeća opuštenost te mu ovakav oblik čitanja donosi ugodno iskustvo. Tijekom provedbe R.E.A.D. terapije, ne bavimo se toliko poteškoćama djeteta u čitanju i čitateljskom nepismenošću, već se u većoj mjeri usmjeravamo na otklanjanje njegovog otpora prema čitanju i nastojimo mu pružiti prikladnu motivaciju za čitanje. Zahvaljujući ustrajnom čitanju i ponavljanjima te ohrabivanju, poboljšavaju se kvaliteta i brzina čitanja. Osim poteškoća u čitanju, terapija se očituje i u poboljšanju komunikacijskih vještina te boljem integriranju u socijalnu okolinu.

Program R.E.A.D zahtijeva da se tijekom same provedbe koristi sadržaj knjige koji se odnosi na životinjski svijet, a motivacija se potiče knjigom koja je »napisana šapicom«, što znači da knjiga sadrži potpis psa - otisak šape. Kada dijete pročita deset knjiga, može ju zadržati, što ga dodatno motivira.

3. Opis primjera

Opisan je primjer učenika trećeg razreda kojem je pružena R.E.A.D terapija zbog njegovih poteškoća u čitanju. Susreti su trajali po 30 minuta, a provedeno ih je deset. Tijekom procesa čitanja bio je prisutan i terapijski pas koji je značajno utjecao na dječaka. Pas je za vrijeme čitanja bio miran i većinu susreta proveo je ležeći. Prisutnošću terapijskog psa željeli smo utjecati na poboljšanje tehnike čitanja i razumijevanja pročitaneog teksta, kao i na djetetovu motivaciju za čitanje te podizanje dječakovog samopouzdanja. Tijekom susreta, dječak je čitao razne tekstove i izvodio prikladne vježbe za poboljšanje čitateljske sposobnosti. Motivacija za čitanje ocijenjena je pomoću smajlića prije i nakon čitanja uz terapijskog psa. Promatrali smo također pada li odnosno mijenja li se dječakova motivacija tijekom susreta. Pročitali smo mu tvrdnje, a on je označio je li za njega određena tvrdnja istinita, djelomično istinita ili lažna. Utvrđeno je da su se dječakova motivacija i dobrobit povećali, poboljšali i zadržali tijekom čitanja uz terapijskog psa. Tijekom čitanja uz terapijskog psa, motivacija je bila veća nego prilikom čitanja u nazočnosti njegovih vršnjaka. Uočeno je da motivacija nije padala tijekom susreta. Dječak je bio opušten, uživao je u čitanju psu i nije se sramio.

Ocjenjivali smo i tehniku čitanja naglas prije i nakon dječakovog čitanja naglas u prisutnosti psa, pri čemu smo uzimali u obzir tehniku čitanja, točnost, ritam, izražajnost, brzinu i glasnoću čitanja. Na temelju analize djetetovog čitanja naglas i testova koje je izvodio prije i nakon susreta, utvrdili smo da je poboljšao tehniku čitanja naglas vlastitim tempom. Počeo je čitati povezano i pravio je manje pogrešaka. Nakon deset susreta, čitao je ravnomjernije, ritmički i uz mnogo manje zastajkivanja. Poboljšao je i uvažavanje interpunkcije i ispravno naglašavanje riječi. Brzina čitanja bila je prikladnija nakon deset susreta. S glasnoćom čitanja nije imao problema ni prije čitanja uz terapijskog psa. Razumijevanje pročitaneog teksta ocjenjivali smo testovima koje je dječak rješavao prije i nakon susreta. Čitao je tekst naglas, a zatim odgovarao na pitanja različitih taksonomskih razina i pokušavao pronaći rečenice u tekstu. Zabilježen je veliki napredak u području razumijevanja pročitaneog teksta. Nakon susreta pružio je više točnih odgovora nego prije njih. Veliki napredak postignut je i u pronalaženju informacija u tekstu, što mu je prije čitanja predstavljalo veliki problem.

O pomacima koji se odnose na motivaciju za čitanje pitali smo i njegovu učiteljicu. Objasnila nam je da je i ona primijetila napredak. Nakon čitanja uz terapijskog psa, dječak je bio motiviraniji i imao je više samopouzdanja. Istaknula je, međutim, da nije želio čitati pred svojim drugarima jer mu je to predstavljalo stresnu situaciju. Primijetila je da je sada glasniji u razredu i da čita prikladnijim tempom. Dječakovi roditelji također su istaknuli pozitivan učinak prisutnosti psa prilikom djetetovog čitanja. Primijetili su da ima manji otpor prema čitanju i da bolje čita. Iznenadilo ih je saznanje da je zahvaljujući čitanju uz terapijskog psa pokazao više motivacije te je sam posuđivao knjige u knjižnici i čitao ih kod kuće. Osim

navedenog, primijetili su da je postao fokusiraniji, tako da je tečnije čitao zadani tekst. Bili su pozitivno iznenađeni i zahvalni na postignutim rezultatima. Istaknuli su kako bi čitanje uz terapijskog psa preporučili svim roditeljima, naročito onima čija djeca imaju želju napredovati u čitanju. Dakle, rezultati su pokazali da se povećala dječakova motivacija za čitanje, pri čemu su se poboljšali tehnika čitanja, tečnost, točnost i ritam čitanja te razumijevanje pročitano, tako da je stekao samopouzdanje. Napredovao je vlastitim tempom. Pozitivne učinke rada uz terapijskog psa također su primijetili njegovi roditelji, učiteljica i kvalificirana voditeljica psa.

4. Zaključak

Budući da čitanje ima veliki značaj za razvoj opće pismenosti djeteta, proces čitanja djeci moramo predstaviti na zanimljiv način, s ciljem da sami odaberu literaturu za čitanje kada budu željeli doći do određenih informacija, kako u sklopu učenja tako i tijekom provođenja svog slobodnog vremena. Pri tome treba naglasiti važnost različitih čimbenika i metoda. Za djecu s poteškoćama u čitanju, ovaj oblik čitanja uz terapijskog psa predstavlja vrlo zanimljivu, dobrodošlu i korisnu metodu koja u kratkom vremenu može povećati njihovu motivaciju za čitanje i omogućiti primjetan napredak u čitanju. Iskustvo čitanja uz pomoć terapijskog psa može pomoći djetetu u prevladavanju negativnih asocijacija i suočavanju s njegovim strahovima. Pas potiče djecu na strpljenje, toleranciju, ljubaznost, odanost, hrabrost, skromnost, spremnost na učenje, urednost i zahvalnost; pruža im podršku, motivira ih i daje im priliku da napreduju vlastitim tempom čitanja, bez osuđivanja i kritiziranja od strane drugih osoba. Zahvaljujući ovoj metodi, svako dijete napreduje svojim tempom i pritom osjeća zadovoljstvo. Kada se djetetovo čitanje poboljša, ostvaruju se pozitivni učinci na proces učenja i njegovu pozornost, pri čemu se podižu njegova vlastita očekivanja i očekivanja drugih.

5. Literatura

- [1.] Beremo s tačkami – R.E.A.D. Dostupno na: https://www.tackepomagacke.si/terapevtski_programi/beremo_s_tackami_read/ [Pristupljeno 23. 11. 2022.].
- [2.] Ilič, N. (2013). Terapija s pomoćjo živali – kaj to je in kako jo lahko uporabim. Ljubljana: Lunba.
- [3.] Marinšek, M. in Tušak, M. (2007). Človek – žival: zdrava naveza. Založba Pivec.
- [4.] Marjanovič Umek, L., Fekonja Peklaj, U. in Pečjak, S. (2012). Govor in branje otrok: ocenjevanje in spodbujanje. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- [5.] Pečjak, S. (1993). Kako do boljšega branja: tehnike in metode za izboljšanje bralne učinkovitosti. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
- [6.] Trampuš, M. (2014). Tačke v šoli: terapevtski pes – učiteljev pomočnik in šolarjev sopotnik. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.